

De Strontrace met de Vriendschap

De Strontrace van 2019 had weinig wind en voor het eerst geen zware klasse. De strijd om de eerste plaats was bloedstollend: het winnende schip, de Verwisseling, had bij aankomst na twee etmalen varen een voorsprong van minder dan een half uur op nummer twee, de Sterke Jerke. Voor die prestatie was terecht veel aandacht. Maar omdat er natuurlijk meer schepen meevoeren sprak Noorderschipper Frits Veldmeijer (72 jaar, nul keer de Strontrace) met Lieke van Rijn (17 jaar, vier keer de Strontrace). Zij voer mee op de Vriendschap, het skûtsje dat zesde en laatste werd.

Auteur Frits Veldmeijer

Hoe zit dat ook weer, die Strontrace? Elk jaar in de noordelijke herfstvakantie staat het Friese stadje Workum op zijn kop: een week lang nautisch feest met de Strontrace, het Beurtveer, de Visserijdagen en het Liereliet. Het draait allemaal om zeilen en het oude schippersambacht. Hopelijk kennen alle LVBHB-ers de Strontrace en dromen velen er van die ooit nog eens te varen met hun schip. Voor wie het fenomeen nog niet kent even wat uitleg. In de tijd van de zeilende vrachtaart was er een levendige handel van mest vanuit Friesland naar de tuinbouwgebieden in Zuid-Holland. In 1974 bedacht Reid de Jong, architect, zeiler en wereldverbeteraar, een wedstrijd om die tradi-

Ik ben moe, maar het was zo cool

tionele vaart met alle vakmanschap die daarbij komt kijken, in ere te houden. Dat werd de Strontrace: traditionele schepen laden in Workum een lading mest (tien keurig verpakte zakken) en varen die zonder de motor te gebruiken naar Warmond. Daar wordt de mest gelost, er gaan bloembollen mee terug en wie het eerst weer in Workum afmeert, wint. Al ruim veertig jaar dus! In het Beurtveer gaat het er om met passagiers vanuit Workum naar Amsterdam en weer terug te zeilen en daarbij een aantal Zuiderzeehavens aan te doen, ook alles zeilend. Om het compleet te maken wordt er bij de Visserijdagen zeilend en op traditionele wijze gevist op het IJsselmeer.

‘Ik ben moe!’ En meteen erachteraan: ‘Maar het was zó cool!’ aldus Lieke, drie dagen na de finish van de Strontrace. Ze vertelt: ‘We gingen als derde van start en we konden dit jaar zeilend het Soal uit (het ingangskanaal naar de haven van Workum). Maar we waren het kleinste schip dus we werden al gauw door de snelle IFKS-skûtsjes [Iepen Fryske Kampioenskippen Skutsjesilen - Open Friese Kampioenschappen Skutsjezeilen, red.] ingelopen. Er was zo weinig wind dat we pas ’s avonds rond half tien, in het donker dus, bij Lelystad waren. En dan moet je nog naar Amsterdam. Op het IJ mag je niet zeilen dus dat werd verplicht vijf uur motoren, bijna tot voor de sluis van Spaarndam. Daar werd het net weer licht en konden we doorgaan met bomen, eerst over de Mooie Nel en daarna door Haarlem. Heel stom was dat ik mijn hand had opengehaald aan een slangklem dus bomen of zeilen hijsen kon ik niet meer.’

Het skûtsje *Vriendschap*, niet te verwarren met het skûtsje *De Vriendschap*, is een ‘Piipster’, gebouwd dus bij de werf de Pijp,

*De bemanning van de Vriendschap 's nachts in de Theekoepel, het keerpunt bij Warmond
Collectie Stichting Zeilvaart Warmond*

van de gebroeders Roorda in Drachten. Ze is net geen 15 meter en wordt in de vaart gehouden door een groep vrienden. Ze voer al vaak mee met de Strontrace en werd deze keer gevaren door een bemanning van drie vrouwen en twee mannen. Bijzonder, zeker als je weet dat er dit jaar maar één andere vrouw meevoer met de Strontrace. Lieke baalt wel van sommige negatieve reacties, zo in de trant van ‘O, dus daarom waren jullie laatste.’

Het keerpunt in Warmond was ondanks de vermoeidheid wel een feestje. ‘We kwamen daar natuurlijk ’s nachts aan en als laatste, maar er speelde toch een band en er waren lekkere broodjes warme worst. We zijn daar ook gaan slapen, want we waren bekaf van het jagen langs de hele ringvaart van de Haarlemmermeer. Het mistte en de bruggen op het volgende stuk waren in de sper.

Toen we ’s morgens vroeg weg gingen mistte het nog steeds en er was een klein beetje wind. Maar het was zuur dat we die precies tegen hadden dus het was wéér jagen langs de hele ringvaart! Alleen een beetje zeilen op de Westeinder en op de Nieuwe Meer. Ook op het IJsselmeer was er weinig wind, maar we waren toch nog voor de eindbespreking binnen. We hadden er toen al meer dan zeventig uur op zitten! Ik kon wel huilen toen ik er

was, zo moe was ik. Vooral die laatste nacht was heel pittig. Maar gelukkig stonden bemanningsleden van andere wedstrijdscepen ons met veel gejuich op te wachten. Dit gebeurt elk jaar en dat maakt finishen zó heerlijk!’

Waarom moeten mensen volgend jaar meedoen, vroeg ik natuurlijk. Daar is Lieke heel duidelijk over: ‘Het is zwaar, de vorige twee keer hebben we alles kunnen zeilen en nu hebben we heel veel gejaagd. Maar het is zó gaaf om te doen en je leert er zó veel van! Het is uniek, dit wil je elk jaar weer, al ben je nog zo moe. Juist erachter komen hoever je je lichaam kan pushen om door te gaan geeft een trots gevoel. En je doet het als team, dat is ook fantastisch.’

Dat hoor ik van de Strontraceveteranen die ik later spreek ook. Als je écht wilt leren schipperen, zeggen zij, moet je de Strontrace varen. Reid noemt het niet voor niets de ‘Oefening onder zeil.’ Het is veel meer dan alleen maar hard zeilen. Het gaat om je schip kennen, krachten verdelen en geen fouten maken. Kortom: om vakmanschap. ■

Zie voor informatie de site van de organiserende Vereniging Zeilvracht: zeilvracht.nl. In de agenda: Strontweek 2020, 10 tot 17 oktober.